УДК 621.311.16

С. А. Гавриляк,
аспірант кафедри адміністративного та фінансового менеджменту,
Національний університет "Львівська політехніка"
ORCID ID: https://orcid.org/0000-0001-9902-2186

DOI: 10.32702/2306-6814.2026.10.619

ПУБЛІЧНЕ УПРАВЛІННЯ ПОДОЛАННЯМ ФІНАНСОВИХ ПЕРЕШКОД ПРИ ПРОВАДЖЕННІ ІНВЕСТИЦІЙНИХ ЕНЕРГОЗБЕРІГАЮЧИХ ЗАХОДІВ У ЖИТЛОВОМУ СЕКТОРІ

S. Havryliak,
Postgraduate of the Department of Administrative and Financial Management,
Lviv Polytechnic National University

PUBLIC MANAGEMENT OF OVERCOMING FINANCIAL OBSTACLES IN IMPLEMENTING ENERGY SAVING INVESTMENT MEASURES IN THE HOUSING SECTOR

Метою цього дослідження було розроблення теоретико-методичних засад використання інструментів публічного управління подоланням фінансових перешкод при провадженні інвестиційних енергозберігаючих заходів у житловому секторі. Виділено основні види перешкод, які постають при здійсненні домогосподарствами заходів з енергозбереження. Встановлено, що номенклатура інструментів публічного управління подоланням фінансових перешкод при реалізації енергозберігаючих заходів у житловому секторі є досить широкою. Розглянуто особливості застосування та напрями вдосконалення таких інструментів. Побудовано модель функціонування механізму публічного управління подоланням фінансових перешкод при провадженні енергозберігаючих заходів у житловому секторі. Запропоновано інструментарій комбінованої фінансової підтримки домогосподарств при реалізації ними енергозберігаючих заходів. У разі впровадження цього інструментарію домогосподарства зможуть одержати одночасно дві форми зазначеної підтримки, а саме — часткову компенсацію інвестиційних видатків у здійснення заходів з енергозбереження шляхом отримання грантів та пільгове кредитування стосовно іншої частини інвестицій у ці заходи.

Reducing energy consumption is currently one of the main tasks facing many countries. Such countries include Ukraine, whose gross domestic product energy intensity is significantly higher than in many European countries. One of the largest energy consumers in Ukraine is the residential sector. Therefore, increasing energy efficiency in this sector should be considered as one of the key areas of overall energy consumption reduction in Ukraine. However, various obstacles arise on the way to reducing energy use in residential buildings. Among these obstacles, financial barriers occupy an important place. Many households cannot overcome them on their own and need assistance, in particular from public administration bodies. Such assistance, in turn, should be carried out using

Copyright © The Author(s). This is an open access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution License 4.0 (https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/).

appropriate tools that must be properly substantiated. Taking into account the above, the purpose of this study was to develop theoretical and methodological principles for using public administration tools to overcome financial obstacles when implementing investment energy-saving measures in the residential sector. The main types of obstacles that arise when households implement energy saving investment measures are identified. It is established that the range of public management instruments for overcoming financial obstacles in the implementation of energy saving measures in the housing sector is quite wide. The features of application and directions for improving such instruments are considered. A model of the functioning of the public management mechanism for overcoming financial obstacles in the implementation of energy saving measures in the housing sector is built. A toolkit of combined financial support for households in their realization of energy saving measures is proposed. In the case of the implementation of this toolkit, households will be able to receive two forms of the specified support at the same time, namely — partial compensation of investment expenses in the implementation of energy saving measures by receiving grants and preferential lending for the remaining part of the investment in these measures.

Ключові слова: житловий сектор, енергозбереження, фінансова перешкода, інвестиційний захід, публічне управління, фінансова підтримка.

Key words: housing sector, energy saving, financial barrier, investment measure, public administration, financial support.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ У ЗАГАЛЬНОМУ ВИГЛЯДІ ТА ЇЇ ЗВ'ЯЗОК ІЗ ВАЖЛИВИМИ НАУКОВИМИ ЧИ ПРАКТИЧНИМИ ЗАВДАННЯМИ

Скорочення обсягів енергоспоживання є на теперішній час одним з головних завдань, які постають перед багатьма країнами. До таких країн належить і Україна, рівень енергоємності валового внутрішнього продукту якої є істотно вищим, ніж у багатьох європейських державах. Одним з найбільших споживачів енергії в Україні є житловий сектор. Тому підвищення енергоефективності у цьому секторі варто розглядати як один з ключових напрямів загального скорочення енергоспоживання в Україні. Проте, на шляху до зниження використання енергії у житлових будинках постають різноманітні перешкоди. Серед цих перешкод важливе місце посідають фінансові бар'єри. Багато домогосподарств не можуть самостійно їх подолати і потребують допомоги, зокрема з боку органів публічного управління. Така допомога, своєю чергою, повинна здійснюватися із застосуванням відповідних інструментів, які необхідно належним чином обгрунтувати.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Питання активізації процесу енергозбереження у житловому секторі розглядалося у працях багатьох науковців. Грунтовні результати стосовно вирішення цього питання було отримано, зокрема, такими вченими, як Д. Бізонич [1], О. Дейнека [2], О. Заїка [3], Є. Матвіїшин [4], Л. Наливайко [5], Ю. Орловська [6], Є. Перегуда [7], І. Петренко [8], Є. Скрипка [9], С. Щербініна [10] та ін. Серед іншого, науковцями було систематизовано чинники, які перешкоджають провадженню інвестиційних енергозберігаючих заходів у житловому секторі, оцінено економічну ефективність та обгрунтовано доцільність здійснення низки таких заходів, а також розроблено обгрунтовані пропозиції з енергозбереження у житловому фонді. Також необхідно відзначити праці [11, 12], у яких встановлено роль та розглянуто особливості публічного управління інвестиційною діяльністю в Україні. Водночас, залишається не вирішеним питання розроблення науково обгрунтованих інструментів публічного управління подоланням фінансових перешкод при провадженні інвестиційних енергозберігаючих заходів у житловому секторі. Враховуючи актуальність цього питання, існує потреба у його подальшому дослідженні.

ФОРМУЛЮВАННЯ ЦІЛЕЙ СТАТТІ (ПОСТАНОВКА ЗАВДАННЯ)

Метою статті є розроблення теоретико-методичних засад використання інструментів публічного управління подоланням фінансових перешкод при провадженні інвестиційних енергозберігаючих заходів у житловому секторі.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ ДОСЛІДЖЕННЯ

Проблема підвищення енергоефективності житлового фонду є стратегічним завданням для сучасної економіки, проте її вирішення стикається з комплексом взаємопов'язаних перешкод, що суттєво сповільнюють темпи термомодернізації. Системний розгляд цих перешкод дає змогу поділити їх на інформаційні, компетентнісні, фінансові, економічні та психологічні. Кожна з цих груп бар'єрів справляє специфічний вплив на прийняття рішень домогосподарствами щодо провадження енергозберігаючих заходів та одночасно утворюється внаслідок дії певних характерних для кожної групи чинників (табл. 1).

Одним з найважливіших видів бар'єрів, які постають при провадженні домогосподарствами інвестиційних енергозберігаючих заходів, є фінансові перешкоди. В умовах низького рівня матеріального добробуту великої кількості домогосподарств багато з них не в стані подолати ці перешкоди самостійно і потребують

Таблиця 1. Чинники формування перешкод, які постають при провадженні домогосподарствами енергозберігаючих заходів

Назви перешкод	Основні чинники, які зумовлюють відповідні перешкоди
1. Інформаційні перешкоди	1.1. Відсутність достатньої інформації про існування даного напряму енергозберігаючих заходів 1.2. Відсутність достатньої інформації про існуючі заходи за даним напрямом енергозберігаючих заходів 1.3. Відсутність достатньої інформації про існуючі варіанти реалізації кожного із заходів за даним напрямом енергозберігаючих заходів 1.4. Відсутність достатньої інформації про існуючі інструменти фінансового забезпечення реалізації енергозберігаючих заходів 1.5. Відсутність достатньої інформації про державну підтримку реалізації енергозберігаючих заходів
2. Брак компетентності	2.1. Нестача вмінь збирати вхідну інформацію, необхідну для реалізації енергозберігаючих заходів 2.2. Нестача вмінь обробляти вхідну інформацію, необхідну для реалізації енергозберігаючих заходів 2.3. Нестача вмінь правильно інтерпретувати оброблену інформацію, необхідну для реалізації енергозберігаючих заходів, та ухвалювати остаточні рішення про таку реалізацію 2.5. Нестача вмінь залучати необхідні фінансові ресурси у провадження енергозберігаючих заходів 2.6. Нестача вмінь організовувати процес реалізації енергозберігаючих заходів
3. Фінансові перешкоди	3.1. Відсутність на даний час коштів, необхідних для реалізації енергозберігаючих заходів за даним їх напрямом, або неможливість швидко нагромадити ці кошти з власних їх джерел 3.2. Неможливість узяти банківський кредит для фінансування енергозберігаючих заходів 3.3. Неможливість використати інші, окрім банківського кредиту, способи зовнішнього фінансування енергозберігаючих заходів
4. Економічні та психологічні перешкоди	4.1. Недостатність прогнозного (за оцінкою домогосподарств) рівня економічної ефективності інвестування у даний напрям енергозберігаючих заходів 4.2. Відсутність довіри до нових технологічних рішень 4.3. Негативне сприйняття боргового фінансування 4.4. Відсутність прагнення до реалізації енергозберігаючих заходів

Джерело: авторська розробка.

зовнішньої допомоги, зокрема з боку органів публічного управління.

Необхідно відзначити, що номенклатура інструментів публічного управління подоланням фінансових перешкод при реалізації енергозберігаючих заходів у житловому секторі є досить широкою. Зокрема, варто відзначити грантові інструменти. На відміну від кредитування, де споживач несе повний тягар повернення тіла позики та відсотків, грант виконує роль пускового гачка для капіталомістких енергозберігаючих проєктів, які за ринкових умов мали б занадто довгий термін окупності. Наукова доцільність надання грантів державою базується на концепції спільної вигоди, коли держава інвестує в приватне житло, щоб отримати загальнонаціональний ефект у вигляді зменшення енергозалежності та скорочення видатків бюджету на субсидії для домогосподарств. На рівні публічного управління покращення використання грантів має відбуватися через спрощення процедур їх отримання, цифровізацію процесів подання заявок та забезпечення стабільного наповнення цільових фондів (наприклад, Фонду енергоефективності). Важливо перейти від разових акцій до прогнозованих довгострокових програм, що дозволить власникам житла заздалегідь планувати комплексні заходи з термомодернізації. Також необхідним є впровадження інструментів дистанційного моніторингу для підтвердження економії енергії домогосподарствами, що пришвидшить виплату грантових коштів.

Важливе значення для подолання фінансових перешкод, які виникають при провадженні енергозберігаючих заходів у житловому секторі, має також і пільгове кредитування, що базується на принципах поворотності та платності ресурсів за умови значного державного субсидування відсоткової ставки. Центральною ланкою цього інструментарію є партнерство між державою, яка компенсує відсотки або частину тіла кредиту, та банківськими установами, що виступають провайдерами ліквідності та контролерами фінансової дисципліни позичальників. Для вдосконалення інструментарію пільгового кредитування держава має посилювати співпрацю з комерційними банками через механізми компенсації відсоткових ставок. Ключовим аспектом є розробка спеціалізованих кредитних продуктів для об'єднань співвласників багатоквартирних будинків, які враховували б специфіку прийняття рішень у таких будинках та забезпечували б мінімальне фінансове навантаження на мешканців у перші роки після реалізації енергозберігаючих проєктів. Також для пільгового кредитування, які і для грантів на провадження енергозберігаючих заходів у житловому фонді, важливим є підвищення адресності державної фінансової підтримки, коли більший відсоток відшкодування отримують вразливі верстви населення або будівлі з найбільшими обсягами енергоспоживання.

На окрему увагу заслуговує також і енергосервісний контракт (ESCO-модель) як фінансовий інструмент управління термомодернізацією житлового фонду, що становить собою специфічну інвестиційну модель, за якої фінансування заходів з енергозбереження здійснюється не за рахунок власника об'єкта чи бюджетних субсидій, а шляхом залучення приватного капіталу енергосервісних компаній. Унікальність цього інструменту полягає в делегуванні технічних та фінансових ризиків від споживача до інвестора, оскільки повернення вкладених коштів та отримання прибутку виконавцем послуг можливе виключно за умови досягнення фактичного рівня економії енергоресурсів, зафіксованого у контракті. Публічне управління у цій сфері має зосередитися на вдосконаленні законодавчої бази, що регулює закупівлю енергосервісних послуг для житлового сектору. Створення типових договорів та державних гарантій для енергосервісних компаній дозволить масштабувати цей досвід, залучаючи приватний капітал там, де бюджетних коштів недостатньо. Також необхідним є розгляд й вирішення питань спрощення процедури прийняття рішень щодо підписання контракту з енергосервісними компаніями та стимулювання агрегації об'єктів, тобто об'єднання кількох

Copyright © The Author(s). This is an open access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution License 4.0 (https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/).

малих будинків в якості замовника енергосервісних послуг, щоб зробити надання таких послуг привабливим для енергосервісних компаній.

Зрештою, неможливо обійти увагою також і фіскальні інструменти публічного управління енергозбереженням у житловому секторі. Ці інструменти становлять систему непрямого економічного регулювання, яка спрямована на створення сприятливого інвестиційного клімату в житловому секторі шляхом коригування податкового навантаження та трансформації соціальних зобов'язань держави у джерела фінансування заходів з підвищення енергоефективності. Наукова сутність фіскального інструментарію полягає у використанні податкових пільг як інструменту зниження бар'єра входу для споживачів та бізнесу, що ввозять або виробляють енергоефективне обладнання й матеріали. Зокрема, звільнення від податку на додану вартість та ввізного мита на компоненти сонячних електростанцій, теплових насосів та сучасних систем автоматизації дозволяє пропорційно знизити ринкову ціну цих технологій для кінцевого споживача. Важливим, проте недостатньо реалізованим напрямом в Україні, залишається впровадження податкового кредиту для фізичних осіб, що дозволяло б платникам податків вираховувати частину документально підтверджених витрат на утеплення житла із суми податку на доходи, стимулюючи прозорість ринку відповідних послуг та особисту ініціативу громадян.

Потрібно відзначити, що, окрім органів публічного управління та домогосподарств, до складу учасників механізму публічного управління подоланням фінансових перешкод при провадженні енергозберігаючих заходів у житловому секторі варто віднести наступні категорії осіб:

1) фінансових посередників (банківський сектор), зокрема державні та комерційні банки, які адмініструють кредитні лінії та перевіряють платоспроможність;

2) спеціалізовані фонди. Зокрема, до них належать Фонд енергоефективності, міжнародні донори, які надають грантові кошти та технічну допомогу;

3) інвесторів-виконавців, тобто приватний бізнес, який вкладає кошти в об'єкт споживача, розраховуючи на прибуток від майбутньої економії енергії;

4) муніципальні гаранти, зокрема органи місцевого самоврядування, які створюють спеціальні фонди або виступають гарантами за кредитами для своїх громад.

З урахуванням викладеного вище, можливо навести модель функціонування механізму публічного управління подоланням фінансових перешкод при провадженні енергозберігаючих заходів у житловому секторі. Цю модель схематично зображено на рис. 1. Імплементація зазначеної моделі у практику публічного управління на різних його рівнях дасть змогу знизити висоту фінансових перешкод, які виникають при здійсненні домогосподарствами енергозберігаючих заходів.

З метою вдосконалення публічного управління подоланням фінансових перешкод при провадженні енергозберігаючих заходів у житловому секторі можливо запропонувати інструментарій комбінованої фінансової підтримки домогосподарств при реалізації ними енергозберігаючих заходів. У разі впровадження цього інструментарію домогосподарства зможуть одержати одночасно дві форми зазначеної підтримки, а саме — часткову компенсацію інвестиційних видатків у здійснення заходів з енергозбереження шляхом одержання грантів та пільгове кредитування стосовно іншої частини інвестицій у ці заходи, яка не компенсується грантами.

При цьому для обгрунтування умов застосування інструментарію комбінованої фінансової підтримки доречно сформувати вибірку домогосподарств та здійснити їхній поділ на три групи залежно від рівня їх матеріального добробуту (рис. 2). Тоді, для кожної комбінації параметрів обох способів фінансової підтримки можливо оцінити прогнозну кількість домогосподарств, які скористуються нею, та визначити найкращі значення таких параметрів в межах фінансових можливостей відповідних бюджетів. При цьому до зазначених параметрів слід віднести: частку вартості енергозберігаючого заходу, яка компенсуватиметься завдяки наданню грантів, рівень пільгових кредитних ставок, максимально можливий термін надання позики тощо. Зрештою, важливими пара-

Рис. 1. Модель функціонування механізму публічного управління подоланням фінансових перешкод при провадженні енергозберігаючих заходів у житловому секторі

Джерело: авторська розробка.

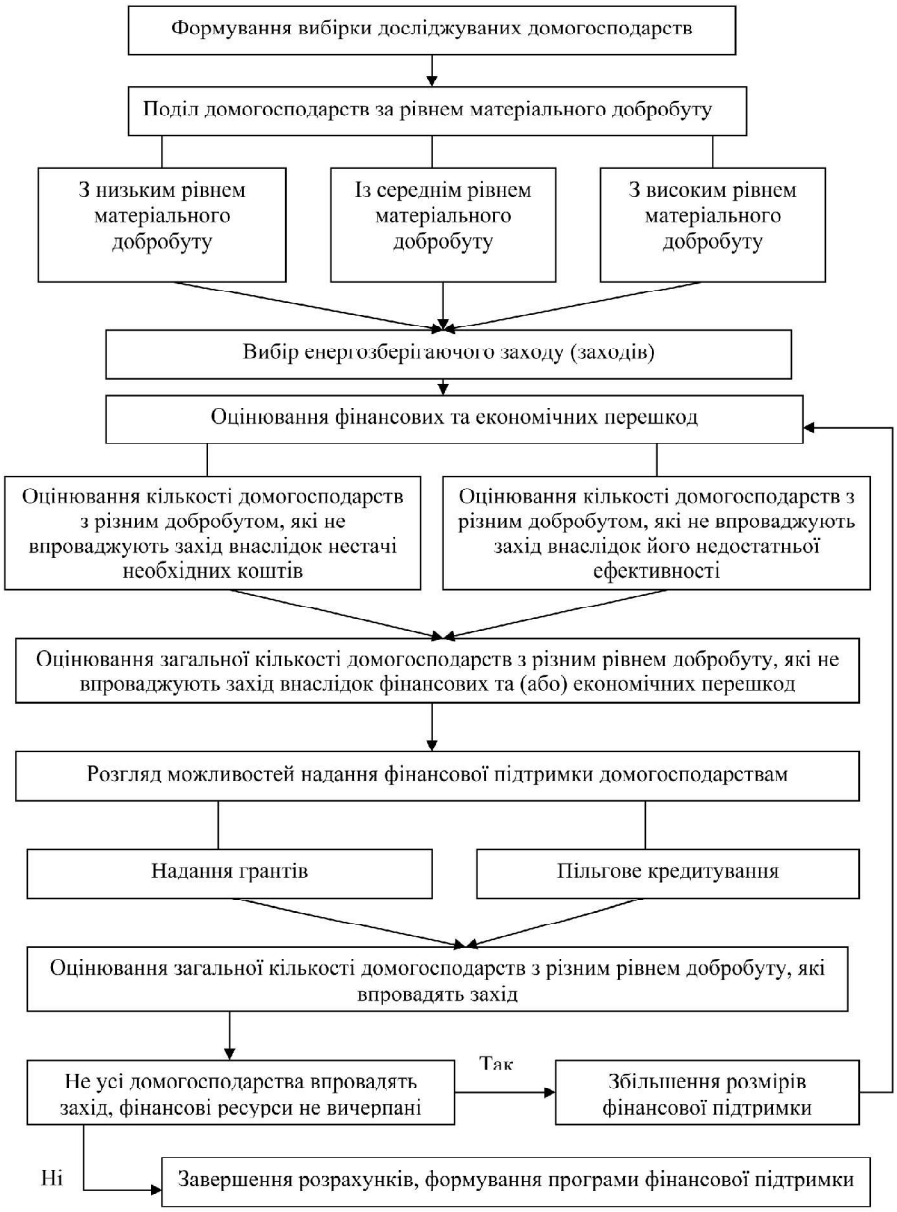

Рис. 2. Схема комбінованої фінансової підтримки домогосподарств органами публічного управління при реалізації енергозберігаючих заходів

Джерело: авторська розробка.

метрами комбінованої фінансової підтримки повинні виступати умови, яким повинні відповідати домогосподарства та енергозберігаючі заходи для того, щоб домогосподарства могли одержати право на фінансову підтримку здійснення цих заходів.

Таким чином, застосування комбінованої фінансової підтримки домогосподарств при реалізації ними енергозберігаючих заходів дасть змогу підвищити гнучкість та адресність такої підтримки з боку органів публічного управління, а також підвищити ефективність понесених при цьому бюджетних видатків.

ВИСНОВКИ І ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Системний розгляд перешкод, які постають при провадженні домогосподарствами інвестиційних енергозберігаючих заходів, дає змогу поділити ці перешкоди на інформаційні, компетентнісні, фінансові, економічні та психологічні. Кожна з цих груп бар'єрів справляє специфічний вплив на прийняття рішень домогосподарствами щодо провадження енергозберігаючих заходів та одночасно утворюється внаслідок дії певних характерних для кожної групи чинників.

Енергомодернізація житлового фонду є стратегічним пріоритетом для забезпечення енергетичної незалежності держави та зменшення навантаження на комунальні витрати домогосподарств. Проте ключовим бар'єром на шляху до масштабного впровадження енергозберігаючих заходів залишається дефіцит фінансових ресурсів у власників житла та висока вартість капітальних інвестицій. У цьому контексті роль публічного управління полягає у створенні та вдосконаленні механізмів, які б дозволили нівелювати фінансові перешкоди та стимулювати приватні інвестиції у заході зі збільшення енергоефективності. Основними інструментами, що потребують системної оптимізації, є грантова підтримка, пільгове кредитування, енергосервісні контракти та податкові преференції.

Важливе значення для ефективного впровадження інструментів публічного управління подоланням фінансових перешкод при реалізації енергозберігаючих заходів у житловому секторі має попередньо сформована модель функціонування механізму такого управління. Імплементація такої моделі у практику публічного управління на різних його рівнях дасть змогу знизити висоту фінансових перешкод, які виникають при здійсненні домогосподарствами енергозберігаючих заходів.

З метою вдосконалення публічного управління подоланням фінансових перешкод при провадженні енергозберігаючих заходів у житловому секторі доцільно застосувати інструментарій комбінованої фінансової підтримки домогосподарств при реалізації ними енергозберігаючих заходів. У разі використання цього інструментарію домогосподарства зможуть одержати одночасно дві форми зазначеної підтримки, а саме — часткову компенсацію інвестиційних видатків у здійснення заходів з енергозбереження шляхом одержання грантів та пільгове кредитування сто-

Copyright © The Author(s). This is an open access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution License 4.0 (https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/).

совно іншої частини інвестицій у ці заходи, яка не компенсується грантами. Застосування комбінованої фінансової підтримки домогосподарств стосовно реалізації ними енергозберігаючих заходів дасть змогу підвищити гнучкість та адресність такої підтримки з боку органів публічного управління, а також підвищити ефективність понесених при цьому бюджетних видатків.

Подальші дослідження повинні, серед іншого, передбачати формалізацію процесу обгрунтування параметрів комбінованої фінансової підтримки домогосподарств при реалізації ними енергозберігаючих заходів.

Література:

1. Бізонич Д. В. Результативність реформ у сфері енергоефективності та енергозбереження у межах галузі житлово-комунального господарства сучасної України. Інвестиції: практика та досвід. 2021. № 6. С. 85—93.

2. Дейнека О. Державне регулювання інвестиційного забезпечення житлового будівництва в контексті формування енергоефективного життєвого циклу об'єктів. Дослідження та інновації. 2025. Т. 1. №. 5 (8). С. 77—82.

3. Заїка О. Удосконалення державної політики щодо вирішення проблеми енергозбереження в галузі житлово-комунального господарства. Державне управління та місцеве самоврядування. 2013. №. 4. С. 149—160.

4. Матвіїшин Є. Г. Напрями використання польського досвіду для стимулювання енергоефективності житлового будівництва в Україні. Ефективність державного управління. 2025. №. 84/85. С. 16—21.

5. Наливайко Л. Р., Грицай І. О. Державне адміністрування правовідносин, які пов'язані із забезпеченням енергоефективності в житлово-комунальному секторі міст України. Бюлетень Міністерства юстиції України. 2015. №. 5. С. 116—124.

6. Орловська Ю. В. Енергоефективність житлового будівництва як резерв зростання його економічного потенціалу. Економіка будівництва і міського господарства. 2014. №. 10, № 1. С. 5—11.

7. Перегуда Є. В. Інноваційний потенціал енергозбереження та енергоефективності у житловому секторі: політичні аспекти. Наукові праці МАУП. Політичні науки. 2017. №. 1. С. 75—84.

8. Петренко І. П., Козловська О. Ю. Фінансова підтримка проектів у сфері енергозбереження в Україні. Науковий вісник Ужгородського національного університету. 2017. № 14 (2). С. 65—68.

9. Скрипка Є. Еколого-економічні аспекти трансформації енергетичного забезпечення житлового сектору України. Mechanism of an economic regulation. 2022. № 3—4 (97—98). С. 111—117.

10. Щербініна, С. А. Публічно-приватне партнерство як механізм забезпечення енергоефективності житлового сектору України. Науковий вісник Ужгородського національного університету: серія: Міжнародні економічні відносини та світове господарство. 2019. Вип. 24, Ч.3. С.136—141.

11. Дзюрах Ю. М. Державне регулювання інвестицій у сільському господарстві: зарубіжний досвід та можливості його імплементації в Україні. Ефективність державного управління. 2019. Вип. 1. С. 220—231.

12. Дзюрах Ю. М. Особливості регулювання інвестиційної діяльності в сільськогосподарській сфері на засадах конкурентного аналізу. Економіка та держава. Серія: державне управління. 2018. № 8. С. 38—42.

References:

1. Bizonich, D. V. (2021), "Effectiveness of reforms in the field of energy efficiency and energy saving within the housing and communal services sector of modern Ukraine", Investytsiyi: praktyka ta dosvid, vol. 6, pp. 85—93.

2. Deineka, O. (2025), "State regulation of investment provision of housing construction in the context of forming an energy-efficient life cycle of objects", Doslidzhennia ta innovatsii, vol. 1 (5 (8)), pp. 77—82.

3. Zaika, O. (2013), "Improving the state policy regarding the solution of the energy saving problem in the housing and communal services sector", Public Administration and Local Self-Government, vol. 4, pp. 149—160.

4. Matviishyn, Ye. H. (2025), "Directions for using Polish experience to stimulate energy efficiency in housing construction in Ukraine", Efektyvnist' derzhavnoho upravlinnia, vol. 84/85, pp. 16—21.

5. Nalyvajko, L. R. and Hrytsaj, I. O. (2015), "State administration of legal relations related to ensuring energy efficiency in the housing and communal services sector of cities of Ukraine", Biuleten' Ministerstva iustytsii Ukrainy, vol. 5, pp. 116—124.

6. Orlovska, Yu. V. (2014), "Energy efficiency of residential construction as a reserve for the growth of its economic potential", Ekonomika budivnytstva i miskoho hospodarstva, vol. 10 (1), pp. 5—11.

7. Perehuda, Ye. V. (2017), "The innovative potential of energy saving and energy efficiency in the residential sector: policy aspects", Naukovi pratsi MAUP. Politychni nauky, vol. 1, pp. 75—84.

8. Petrenko, I. P. and Kozlovska, O. Yu. (2017), "Financial support for projects in the field of energy saving in Ukraine", Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho natsionalnoho universytetu, vol. 14 (2), pp. 65—68.

9. Skrypka, Ye. (2022), "Ecological and economic aspects of the transformation of energy supply in the residential sector of Ukraine", Mechanism of an economic regulation, vol. 3—4 (97—98), pp.111—117.

10. Shcherbinina, S. A. (2019), "Public-private partnership as a mechanism for ensuring energy efficiency of the housing sector of Ukraine", Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho natsionalnoho universytetu: seriia: Mizhnarodni ekonomichni vidnosyny ta svitove hospodarstvo, vol. 24 (3), pp.136—141.

11. Dziurakh, Yu. M. (2019), "State regulation of investments in agriculture: foreign experience and possibilities of its implementation in Ukraine", Efektyvnist' derzhavnoho upravlinnia, vol. 1, pp. 220—231.

12. Dziurakh, Yu. M. (2018), "Peculiarities of regulation of investment activity in the agricultural sphere on the basis of competitive analysis", Ekonomika ta derzhava. Seriia: derzhavne upravlinnia, vol. 8, pp. 38—42.

Отримано редакцією журналу / Received: 01. 05.26
Прорецензовано / Revised: 11. 05.26
Дата публікації / Published: 21.05.26